

SPREEKBEURT STOKSTAARTJE

Paspoort stokstaartje

Suricata suricatta

Zuid-Afrika, Namibië
en Botswana

13 jaar oud

Insecten, kleine zoogdieren,
reptielen en eieren

600 gram tot 1 kilo

Pantropica • Even in een andere wereld...

Stokstaartjes zijn kleine roofdierjes die tot de familie van de mangoesten behoren. Ze worden in het Nederlands ook wel 'Aardmannetjes' genoemd, omdat ze onder de grond in gangen en holen leven. Stokstaartjes zijn over het algemeen hele sociale dieren, die samenleven met meerdere families. In het wild kunnen deze gezamenlijke families uitgroeien tot een groep van wel dertig dieren.

Om het leven in deze grote groepen overzichtelijk te houden, hebben de stokstaartjes een duidelijke rangorde. Alle stokstaartjes hebben een eigen taak. Terwijl er altijd één stokstaartje op de wacht staat, zijn de andere dieren druk bezig met het zoeken naar voedsel of passen ze op de jonge dieren.

Koning van de savanne

Stokstaartjes leven in de woestijnachtige gebieden in Zuid-Afrika, Botswana en Namibië. Waar je bij de woestijn vaak aan warme temperaturen denkt, kan het in dit gebied in de avond ook flink afkoelen. Om in de nacht warm te blijven, slapen de stokstaartjes vaak bovenop elkaar. Zo zijn ze met hun dunne vacht beschermd tegen de koudere temperaturen.

Leven onder de grond

Stokstaartjes leven onder de grond in lange gangenstelsels. Tussen deze gangen leggen de stokstaartjes verschillende kamers aan. Zo zijn er kamers waar de dieren kunnen slapen, graven ze babykamers en is er zelfs een wc. Op de savanne werken de stokstaartjes nauw samen met mestkevers. Deze kevers houden in ruil voor de mest van de stokstaartjes de wc-ruimte schoon. Gevaarlijk is dit niet voor de mestkevers. Doordat de kevers giftig zijn, laten de stokstaartjes ze met rust. Deze handige samenwerking tussen twee verschillende dieren wordt ook wel symbiose genoemd.

Laat de zon maar schijnen

Als je goed naar het hoofd van een stokstaartje kijkt, zie je een zwarte rand om zijn ogen. Deze donkere haren werken als een soort zonnebril en verminderen de schittering van de zon. Hierdoor kan een stokstaartje tegen de felle zon in kijken en kan hij altijd de omgeving goed in de gaten houden.

Wist je dat... een stokstaartje zijn oren dicht kan doen? Door zijn oren te sluiten tijdens het graven komt er geen zand en grond in.

Tanden poetsen

Wist je dat... stokstaartjes hun lange nagels ook als tandenstokers gebruiken?

Eet smakelijk!

Stokstaartjes zijn echte carnivoren (vleeseters) en eten voornamelijk insecten. Wanneer de roofdierjes de kans krijgen eten ze ook schorpioenen, eieren, kleine knaagdieren en soms ook wel planten. Drinken doen de stokstaartjes bijna niet, zij halen het vocht uit hun voedsel.

Een uitstekende speurneus

Stokstaartjes zijn bijna de hele dag bezig met het zoeken naar voedsel. Kijkend onder de stenen en gravend in het zand proberen de diertjes iets lekkers te vinden. Gelukkig kunnen de stokstaartjes rekenen op hun uitstekende reukvermogen. Hiermee sporen ze zelfs voedsel onder de grond op en kunnen ze nauwkeurig beginnen met graven.

Nooit samen eten

Stokstaartjes zijn normaal gesproken hele sociale dieren, maar samen eten zit er niet in. Als één van de stokstaartjes een prooi gevangen heeft, zal hij deze meenemen en op afstand van de groep helemaal alleen opeten. Als de andere dieren te dichtbij komen, dan gaat hij er grommend met zijn prooi vandoor. Alleen de zwakke en jonge dieren mogen mee-eten. Wanneer de stokstaartjes samen een prooi gevangen hebben, wordt er onderling geruzied over de verdeling.

Giftige dieren eten

Een stokstaartje gaat in de savanne geen prooi uit de weg. Zelfs een giftige schorpioen staat op het menu van deze kleine roofdieren. Door goed samen te werken kunnen de stokstaartjes de schorpioen snel overmeesteren en de giftige delen verwijderen. Het snel overmeesteren van de prooi is bij een schorpioen belangrijk. Het gif is namelijk ook voor een stokstaartje gevaarlijk, maar gaat niet zoals een mens al dood bij één beet.

Wie niet weg is, is gezien!

Op de savanne is het voor de stokstaartjes nooit helemaal veilig. Deze kleine diertjes kennen vijanden in de lucht en op de grond. Om in de open woestijn veilig naar voedsel te kunnen zoeken, staat er altijd één stokstaartje op de wacht. Zodra dit stokstaartje iets verdachts ziet, slaat het diertje alarm. Door gebruik te maken van meer dan 900 verschillende geluiden, kan de wachter precies aangeven waar het gevaar vandaan komt en wat voor soort gevaar het is.

! Slim waarschuwingssysteem

Piepend = Let op!
Fluitend (soort alarm) = Zoek een veilige plek
Blaffend = Vlucht voor je leven
Lange fluittoon = Alles is weer veilig

Komt de vijand uit de lucht? Dan gebruiken de stokstaartjes andere geluiden en tonen dan voor gevaar vanaf de grond.

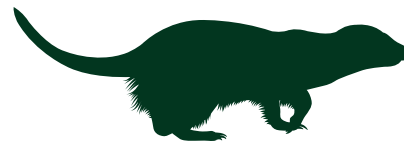
Een stofwolk maken

De vijanden van stokstaartjes zijn haviken, arenden, jakhalzen en slangen. Wanneer de wachter het alarm voor gevaar laat klinken, rennen de stokstaartjes zo snel mogelijk naar het dichtstbijzijnde hol. Kan dit niet meer? Dan gaan de stokstaartjes fanatiek graven en ontstaat er een gigantische stofwolk. Terwijl de vijand het stof nog uit zijn ogen wrijft, zijn de stokstaartjes allang weer veilig terug in hun ondergrondse hol.

🕒 Op de wacht staan

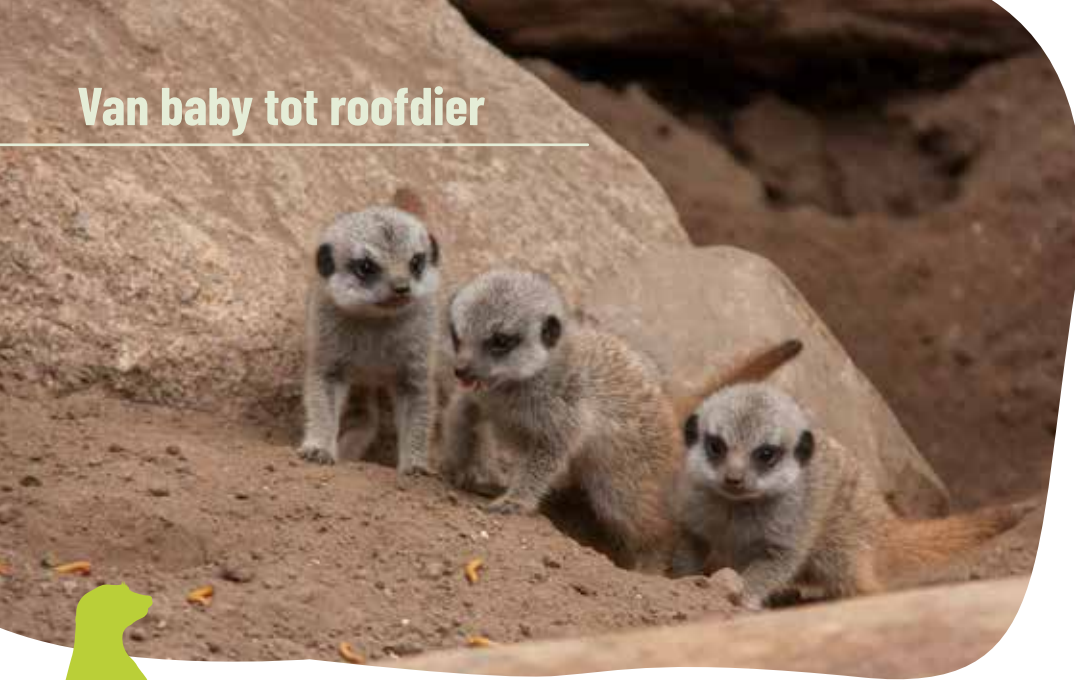
Volwassen stokstaartjes staan om de beurt als wachter op de uitkijk. Voor het wachten kan beginnen, moet dit stokstaartje eerst op zoek naar de hoogste rots, termietenheuvel of struik. Wanneer de wachter zijn positie ingenomen heeft op het hoogste punt, kan het afspeuren van de omgeving beginnen. Door te steunen op zijn staart kan een stokstaartje deze rechtopstaande houding een lange tijd volhouden en valt hij niet om.

Wist je dat... een stokstaartje ook wel 'de schildwachter van de woestijn' wordt genoemd?

Van baby tot roofdier

Bij stokstaartjes krijgt alleen het alfavrouwtje jongen. Zij is de leider van de groep. Na een zwangerschap van elf weken krijgt het vrouwtje twee tot vijf baby's. Vaak blijft het niet bij een uitbreiding van twee tot vijf jongen. Het alfavrouwtje kan meerdere nesten per jaar krijgen.

Zwanger stokstaartje

Ondergrondse babykamer

De jongen komen ter wereld in een ondergronds kraamhol en laten zich de eerste weken niet boven de grond zien. In het begin hebben de baby stokstaartjes bijna geen haar en zijn ze blind. Om te kunnen overleven zijn de jonge stokstaartjes de eerste weken volledig afhankelijk van de zorg van hun familie.

Oppas regelen

Wanneer de jongen geboren zijn, doet de moeder de eerste dagen niks anders dan wat ze normaal doet. Wanneer de moeder op zoek gaat naar eten, melden alle broers en zussen zich als oppassers. Om de beurt staan de stokstaartjes op de wacht, houden ze de jongen in de gaten en zorgen ze ervoor dat de jongen het niet koud krijgen. De moeder verzamelt onder tussens genoeg eten om alle stokstaartjes van melk te voorzien.

 3 weken oud

 2 maanden oud

Wist je dat... een jong stokstaartje een uur na de geboorte al kan lopen?

Op eigen benen staan

Na ongeveer drie weken verlaten de stokstaartjes voor het eerst hun hol om de woestijn te verkennen. Rond de zesde week gaan de jongen voor het eerst vast voedsel eten en na 16 weken kunnen de diertjes zich zelfstandig redden.

Safrica - Pantropica

In Safrica van Pantropica wonen meer dan tien nieuwsgierige stokstaartjes. In dit woestijnachtige gebied leven de stokstaartjes samen met de gigantische sporenschildpadden en hebben ze alle ruimte om er lekker op los te ravotten.

De stokstaartjes zijn voor veel mensen favoriet. De diertjes zijn erg nieuwsgierig en laten zich door bezoekers niet storen in hun dagelijkse bezigheden. Zittend vanaf een bankje of op het muurtje heb je dan ook een prachtig uitzicht op de gravende stokstaartjes.

Kleurrijke vrienden

Loop je verder de woestijn in dan kom je in het junglepark vanzelf het kleurrijke Malawi Aquarium tegen. In dit tropische aquarium van 5 bij 2 meter groot zwemmen honderden felgekleurde Malawi cichliden. De vele vissen vormen een bont gezelschap van verschillende formaten en kleuren.

Wist je dat... de stokstaartjes handig gebruik maken van de sporenschildpadden? Door boven op het schild van deze reusachtige schildpadden te gaan staan, kunnen de stokstaartjes nog verder kijken?

Pantropica

